

Norecopa
Veterinærinstituttet
Postboks 750 Sentrum
0106 Oslo
www.norecopa.no

Årsberetning for 2014

Innledning	2
Overordnede mål.....	3
Sekretariatet.....	3
Styremøter.....	4
Årsmøtet.....	4
Medlemstall.....	4
Tildelinger i 2014.....	5
Revidert regnskap for 2014.....	6
Norecopas nettsider	7
Norecopas 3R-pris	10
Norecopas fagseminar.....	12
Politisk kontakt	13
Samarbeid med Forskningsrådet og departementene.....	13
Deltagelse på faglige møter	14
Samarbeid med AWIC.....	16
Tilskudd til prosjekt om miljøberikelse	16
Tilskudd til prosjekt om alternative vaksineforsøk	17
Samarbeid om britisk husdyrforskning.....	17
Samarbeid med det danske 3R-senteret	17
Informasjon om EUs forsøksdyrdirrektiv.....	18
Norecopa vant Stiansenprisen for 2014.....	18
Norecopas nyhetsbrev	19
Norecopa på Facebook.....	19
Publikasjoner	20
Kronikker og leserbrev	21
Resultatindikatorer for 2014	22

Innledning

Norecopa¹ er Norges konsensus-plattform for erstatning, reduksjon og raffinering av dyreforsøk. Plattformen ble stiftet den 10. oktober 2007 som en selvstendig medlemsorganisasjon med eget styre, og årsmøtet som det høyeste organet. Norecopas vedtekter² ble godkjent på stiftelsesmøtet og er ikke blitt endret siden.

Styrets sammensetning i 2014³ har vært:

Bente Bergersen (styreleder), Mattilsynet
vara: Johan Teige, Mattilsynet

Anne Ramstad, VESO Vikan
vara: Terje Tingbø, Pharmaq AS

Siri Knudsen, Universitetet i Tromsø
vara: Aurora Brønstad, Universitetet i Bergen

Anton Krag, Dyrevernalliansen
vara: Harald Small, Dyrebeskyttelsens Alternativfond

Valgkomitéen har i 2014 bestått av:

Bjørn Groven, Mattilsynet (leder)

Adeleid Haugen, Dyrevernalliansen

Tor André Giskegjerde, EWOS

Tore Kristiansen, Havforskningsinstituttet

Komiteen for tildeling av Norecopas 3R-pris i 2014 har bestått av:

Lasse Skoglund, Universitetet i Oslo (leder)

Torill Malmstrøm, Dyreetikk.no

Heidi Bugge, Mattilsynet

Christian Wallace, VESO Vikan

¹ <http://www.norecopa.no>

² <http://norecopa.no/vedtekter>

³ <http://norecopa.no/styre-og-sekretariat>

Bjørn Flatland, VESO, har vært Norecopas revisor siden stiftelsen. Regnskapet inngår i Veterinærinstituttets regnskapssystem og dermed er også underlagt Riksrevisjon. Adrian Smith har vært fast ansatt som Norecopas sekretær siden 2008.

Overordnede mål

Norecopas overordnede mål er å fremme “de 3 R’ene” (Replacement, Reduction, Refinement) innenfor dyreforsøk i Norge. Målet er beskrevet i mer detalj i aktivitetsplanen for organisasjonen⁴ som godkjennes på årsmøtene. Norecopas aktivitetsplan består av en kortsiktig del (for inneværende år) og en langsiktig del (for de tre neste årene).

Norecopa skal i henhold til vedtektene

- bidra til å øke kunnskap om de 3 R’ene
- fungere som et kompetansesenter (nasjonal plattform)
- tilstrebe konsensus mellom interessepartene (forvaltningen, forskningen og undervisningen, industrien og dyrevernorganisasjonene)
- være medlem av den europeiske interesseorganisasjonen for nasjonale plattformer, *ecopa*⁵.

Sekretariatet

Sekretariatet er tilknyttet Veterinærinstituttet, som dermed har personal- og økonomiansvar. Sekretærstillingen er lagt til Seksjon for sjukdomsforebygging og dyrevelferd, Avdeling for dyrehelse⁶. Sekretæren har hatt noe kontorstøtte fra Administrasjonen i forbindelse med utarbeidelsen av fakturaene for medlemskontingenten.

⁴ <http://norecopa.no/aktivitetsplan>

⁵ <http://www.ecopa.eu>

⁶ <http://www.vetinst.no/Om-oss/Avdelinger>

Norecopas sekretær Adrian Smith har vært ansatt i fast 50% stilling siden 2008. I samråd med Norecopas styre har han en hjemmekontoravtale med Veterinærinstituttet. I 2014 arbeidet han i 100% stilling i januar og desember, og i 75% stilling resten av året. De ekstra lønnskostnadene ble tatt fra ekstrabevilgningen som Norecopa fikk fra stortinget i 2014 (se nedenfor).

Styremøter

Det er avholdt tre styremøter i 2014 (23. januar, 13. mai og 1. oktober). Referatene er tilgjengelige på Norecopas nettsider⁷.

Årsmøtet

Norecopas årsmøte ble arrangert den 5. juni 2014, etter fagseminaret (se nedenfor). Årsberetningen og regnskapet for 2013 samt budsjettforslaget for 2014 og aktivitetsplanen for 2014-17 ble godkjent. Det var kun 3 stemmeberettigede tilstede på årsmøtet. Tatt i betraktning at årsmøtet er Norecopas høyeste organ er dette et skuffende lavt antall.

Alle sakspapirene og referatet fra årsmøtet er lagt ut på Norecopas nettsider⁸.

Medlemstall

Ved utgangen av 2014 var det 47 institusjoner eller avdelinger med fullt medlemskap i Norecopa, og 27 privatpersoner med assosiert medlemskap. Tallene var henholdsvis 44 og 23 i 2013. De fleste av de store forskningsinstitusjonene i Norge er medlemmer av Norecopa. På årsmøtet ble det vedtatt å øke årskontingenten for institusjonsmedlemskap for første gang siden stiftelsen, fra kr. 500 til kr. 1 000.

⁷ <http://norecopa.no/styrereferater>

⁸ <http://norecopa.no/arsmoter>

Medlemskap for privatpersoner er fortsatt kr. 200 i året. Til tross for fremstøt via nyhetsbrevene og Facebook har det ikke lyktes Norecopa å øke antallet individuelle medlemmer nevneverdig. Sekretæren publiserte en sjekkliste med forslag til tiltak for å øke oppmerksomheten rundt Norecopa og dens ressurser⁹.

Tildelinger i 2014

1. I 2012 inngikk Norecopa en 3-årig avtale med Nordisk Samfunn mot Smertevoldende Dyreforsøk¹⁰ for å finansiere arbeidet med å videreutvikle databasen NORINA. Karina Smith er lønnet i halv stilling med disse midlene. Hennes stillingsandel ble økt til 60% i perioden 1.3-31.12 ved hjelp av prosjektmidler fra Stiansen Stiftelsen, se nedenfor. Det er skrevet en årsrapport til NSMSD, som ble publisert i deres blad *Dyrets Rett*.

Mot slutten av 2014 ble det inngått en ny avtale med NSMSD for 2015-17. I den nye avtalen er Karina Smith finansiert i en 60% stilling.

2. Norecopa søkte Laboratory Animals Ltd.¹¹ om tilskudd til utviklingen av databasen 3R Guide, og fikk 4 600 euro (kr. 38 537).
3. Norecopa søkte Scottish Accreditation Board¹² om tilskudd til utviklingen av en ny søkemotor for sine databaser, og fikk £5 000 (kr. 56 161).
4. Norecopa søkte Stiansen Stiftelsen om midler til å videreutvikle NORINA-databasen og fikk kr. 45 000.
5. I Næringskomitéens budsjettinnstilling for 2014 ble tildelingen til Norecopa økt med kr. 500 000, til 1,5 millioner kroner.
6. En privatperson som er medlem av Norecopa, ga kr. 3 000 istedenfor den alminnelige medlemskontingenten på kr. 200.

⁹ <http://norecopa.no/files/Sjekkliste-Norecopa.pdf>

¹⁰ <http://www.nsmsd.no>

¹¹ <http://www.lal.org.uk>

¹² <http://www.oscr.org.uk/public/search-scottish-charity-register/charity-details?number=SC036902>

Revidert regnskap for 2014

Norecopas grunnbevilgning kommer fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) og Fiskeri- og kystdepartementet (FKD). Den gis som midler til forvaltningsstøtte gjennom tildelingen til Veterinærinstituttet. Siden stiftelsen av Norecopa har departementene gitt midler til en halv sekretærstilling pluss ca. kr. 200 000 i driftsmidler.

I 2014 (som i 2013) fikk Norecopa en tilleggsbevilgning på kr. 500 000 som resultat av Stortingets budsjettbehandling i november/desember 2013.

Regnskap og budsjett, Norecopa

Utgifter	Regnskap 2014	Budsjett 2014	Regnskap 2013	Budsjett 2013
1 Deltagelse på ecopas årsmøte	0,00	0,00	10 921,44	17 000,00
Drift av sekretariatet				
2 Lønnsutgifter, Adrian Smith	956 602,49	931 428,75	944 136,00	590 080,00
Lønnsmidler, Karina Smith	308 000,01	308 000,00	308 000,00	270 000,00
3 Kontoutgifter	23 865,00	13 371,25	24 073,75	11 200,00
Kontorrekvisita	19 571,00	5 371,25	18 389,75	4 000,00
Oppgradering av programvare				3 200,00
Utgifter til telefon & bredbånd	4 294,00	8 000,00	5 684,00	4 000,00
Trykningsutgifter				
4 Materiale til årsmøtet	1 216,00	1 000,00	4 780,00	4 000,00
5 Øvrig informasjonsmateriale	3 848,50	7 000,00	2 499,75	2 160,00
6 Medlemsavgift ecopa	837,99	900,00	832,36	800,00
7 Faglige møter	21 943,92	10 000,00	14 358,09	
Internettider				
8 Utvikling, vedlikehold, lisenser	169 928,13	70 000,00	51 275,50	40 000,00
9 Domeneregistrering	8 682,50	5 500,00	3 036,25	4 000,00
Styremøter & årsmøte				
10 Reiseutgifter	44 835,21	40 000,00	38 555,78	40 000,00
Styremøte januar/februar		100,00	574,00	
Styremøte mai		100,00	54,99	
Årsmøte juni	19 968,43	34 700,00	32 909,50	
Styremøte oktober		100,00	54,99	
Hjemmer og lignende	24 866,78	5 000,00	4 962,30	
11 Beverting	9 578,73	10 000,00	11 320,16	8 000,00
Styremøte januar/februar				
Styremøte april				
Årsmøte juni	9 578,73	10 000,00	11 320,16	
Styremøte oktober				
12 Øvrig faglig aktivitet		235 357,67	175 053,25	103 760,00
Utdeling av 3R pris	31 908,00	35 000,00	35 053,25	35 000,00
Støtte til vaksineprosjekt	100 000,00	100 000,00	40 000,00	40 000,00
Annet	9 300,00	100 357,67	100 000,00	28 760,00
Sum utgifter	1 690 546,48	1 632 557,67	1 588 842,33	1 091 000,00
Inntekter				
13 Tildelinger	-1 300 000,00	-1 300 000,00	-1 322 000,00	-800 000,00
Lønnsmidler Adrian Smith	-604 170,00	-604 170,00	-604 170,00	
Driftsmidler	-217 830,00	-217 830,00	-217 830,00	
Tilskudd fra Stansensstiftelsen, LAL & SAB	-189 699,45			
Tilskudd fra Nordisk Samfunn (Karina Smith)	-264 000,00	-264 000,00	-264 000,00	-264 000,00
14 Medlemsavgift, fullt medlemskap	-36 400,00	-42 000,00	-21 000,00	-23 000,00
15 Medlemsavgift, assosiert medlemskap	-9 100,00	-4 200,00	-4 200,00	-4 000,00
Underforbruk fra 2013	-22 357,67	-22 357,67		
Sum inntekter	-1 821 557,12	-1 632 557,67	-1 611 200,00	-1 091 000,00
Resultat	131 010,64	0,00	22 357,67	0,00

Regnskapet¹³ viser et underforbruk på kr. 131 010,64 som overføres til 2015.

Underforbruket skyldes at Norecopa mottok betydelige tilskudd (se ovenfor) på slutten av året til arbeid som ikke kunne påbegynnes før 2015.

Langt den største utgiften som Norecopa har, er lønns- og administrasjonskostnadene til sekretæren, inklusivt de indirekte utgiftene til Veterinærinstituttet. Det er Norecopas erfaring at det er svært vanskelig å drifte organisasjonen på den halve stillingen som utgjør basisbevilgningen fra departementene. De økte lønns- og administrasjonskostnadene må skaffes fra andre steder. Næringskomitéens ekstrabevilgning på en halv million kroner ga Norecopa mye større handlingskraft og muligheten til å engasjere sekretæren i en høyere stillingsprosent i deler av året.

Lønns- og administrasjonskostnadene til Karina Smith, som drifter databasene NORINA, TextBase og Classic AVs, ble dekket i sin helhet i 2014 av tilskudd fra Nordisk Samfunn mot Smertevoldende Dyreforsøk og Stiansenstiftelsen.

Norecopa brukte et betydelig beløp i 2014 (ca. kr. 170 000) på drift og utvikling av sine nettsider. Dette er imidlertid i tråd med Norecopas vedtatte overordnede mål om å spre kunnskap om 3R-alternativer. Beløpet er høyere enn budsjettert på grunn av tildelingene fra Laboratory Animals Ltd. (LAL) og Scottish Accreditation Board (SAB).

Kontorutgiftene i 2014 var noe høyere enn budsjettert grunnet et behov for å skifte ut en kontormaskin.

Norecopas sekretær hadde høyere reiseutgifter enn budsjettert, men dette ble finansiert gjennom ekstrabevilgningen fra Næringskomitéen. Hans personlige verv i styret til det danske 3R-senteret (se nedenfor) gjorde at utgiftene til deltagelsen på ecopas årsmøte og verdenskongressen i Praha ble dekket fra Danmark, noe som sparte Norecopa for ca. 7 000 i utgifter.

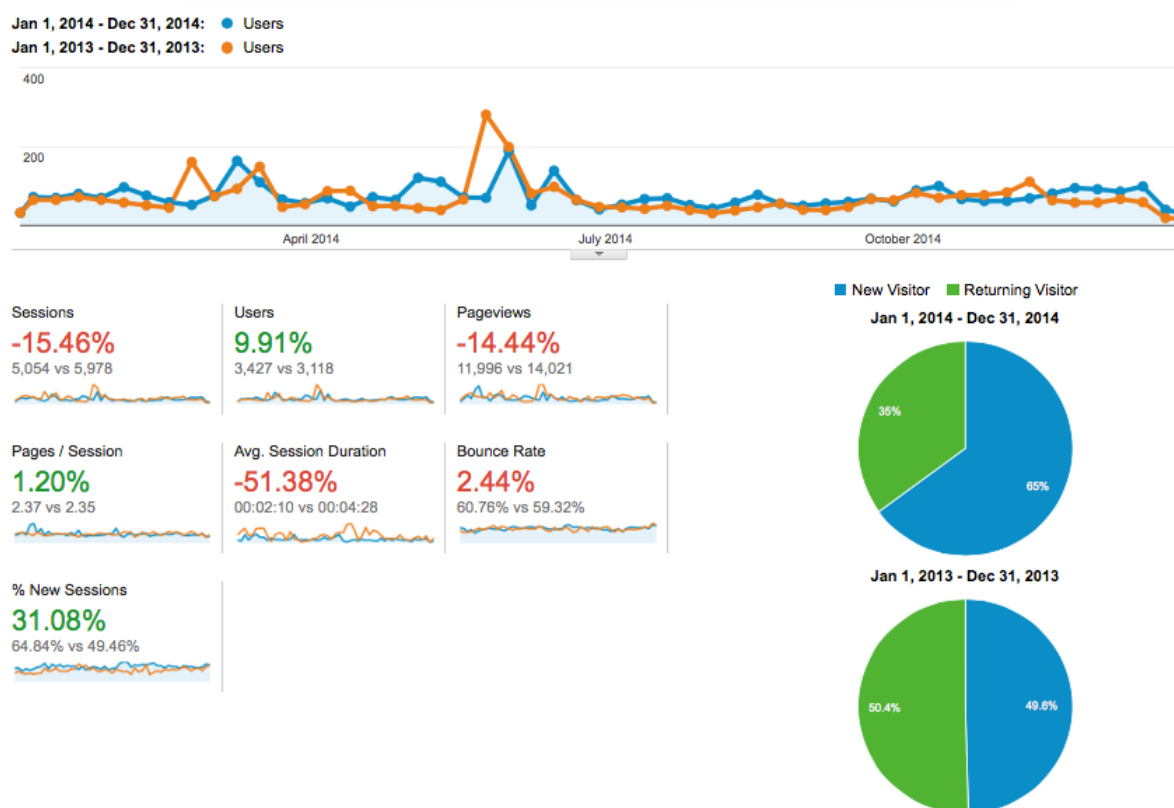
Regnskapet for 2014 ble revidert av Norecopas revisor på bilagsnivå.

Norecopas nettsider

Norecopa har hatt egne nettsider, www.norecopa.no, siden februar 2008. I tillegg er suffiksene .info, .com, .eu, .net, .org og .cn registret på domenenavnet. Nettsidene

¹³ <http://norecopa.no/files/Revidert-regnskap-2014.pdf>

oppdateres fortløpende av sekretæren. Verktøyet Google Analytics er blitt brukt siden 2010 for å skaffe bedre kunnskap om hvordan nettsidene brukes. Analysen viser denne utviklingen pr. uke i trafikken (antall besøk) i 2014 (turkis) sammenlignet med 2013 (oransje):

Antallet unike brukere har økt med nesten 10% sammenlignet med 2013, og det er en 15 prosentpoeng økning i prosenten av nye besøkende som bruker nettsidene. Antallet nettsider som ble lest i løpet av året har derimot falt med 14% til 11 996 visninger, men dette gir allikevel et gjennomsnitt på 32 visninger pr. dag.

I tillegg har Norecopa siden januar 2011 drevet to nettstedet som opprinnelig ble utviklet ved Forsøksdyravdelingen på NVH:

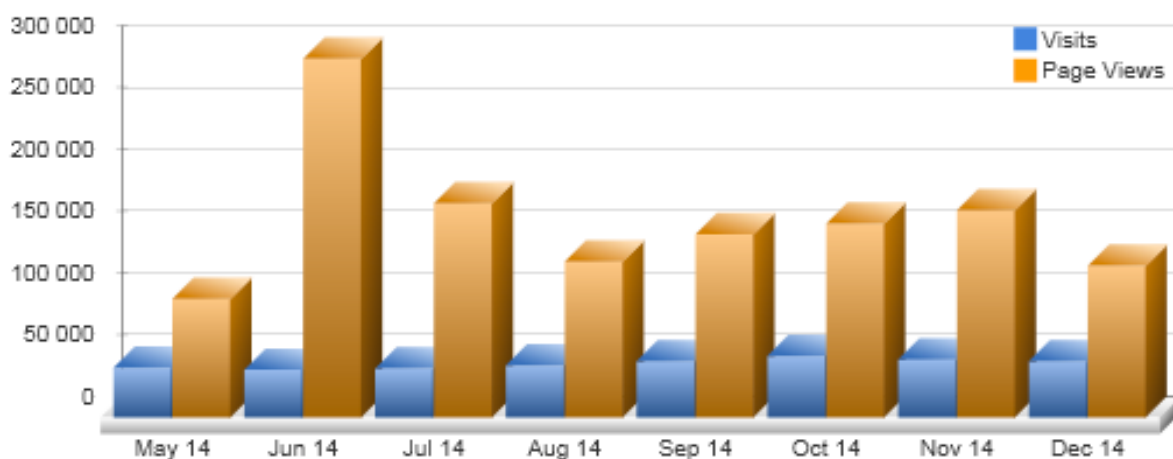
- <http://oslovet.norecopa.no>
- <http://film.oslovet.norecopa.no>

Disse nettsidene er blitt jevnlig oppdatert og videreutviklet av Norecopa. De inneholder bl.a. to databaser. I 2014 er det blitt bygget to databaser til (3R Guide og Classic AVs), slik at det nå ligger 4 databaser på nettstedet:

1. NORINA¹⁴ - informasjon om 3 500 audiovisuelle produkter som kan brukes som alternativer eller supplementer til dyr i undervisning og opplæring
2. TextBase¹⁵ - informasjon om 1 600 bøker innenfor forsøksdyrlære og relaterte fag
3. 3R Guide¹⁶ - informasjon om over 300 databaser, informasjonssentre, retningslinjer, tidsskrifter og diskusjonsfora av relevans til forsøksdyrlære
4. Classic AVs¹⁷ - 140 produkter fjernet fra NORINA fordi de bruker eldre teknologi

Det tekniske arbeidet med nettstedene er utført av Bitfarm, Kristiansand.

Statistikk for trafikken på disse nettsidene i perioden januar-april 2014 mangler på grunn av en feil med oppsettet, men i perioden mai-desember 2014 hadde de 349 407 besøk (mot 122 085 i hele 2013), noe som tilsvarer ca. ett besøk i minuttet. Antallet leste nettsider har også økt dramatisk: i 2013 var tallet 99 901 nettsider for hele året, mens bare i perioden mai-desember 2014 ble 1 282 712 sider vist, noe som tilsvarer over 5.000 pr. dag (kilde: SmartStats fra Bitfarm):

¹⁴ <http://oslovet.norecopa.no/NORINA>

¹⁵ <http://oslovet.norecopa.no/textbase>

¹⁶ <http://www.3RGuide.info>

¹⁷ <http://oslovet.norecopa.no/av/fag.aspx?fag=82>

Det er noe uklart hvor mange av disse treffene er fra datamaskiner med ondsinnede hensikter (spam o.l.). Norecopa har derfor installert programmet Google Analytics med spamfiltre på begge nettstedene i begynnelsen av 2015 for å få bedre oversikt over dette.

Mot slutten av 2014 begynte Norecopa i samarbeid med Bitfarm å konstruere en ny, avansert søkemotor for de 4 databasene¹⁸. Søkemotoren er basert på et åpen-kildeprodukt, Apache SolR, som inneholder en rekke intelligente søkemuligheter basert på en egen ordbok, Boolsk logikk og indeksering av alle ordene i databasene. I tillegg til dette har Norecopa konstruert en synonymliste tilpasset det faglige innholdet i databasene, som søkemotoren benytter som en del av sin strategi med å identifisere de beste treffene.

Norecopa ønsker å integrere søkemotoren i én ny og moderne nettløsning, straks budsjettet tillater det. Utviklingen av søkemotoren alene har kostet kr. 105 000.

I tillegg til nettsidene driver Norecopa et lukket diskusjonsforum via epost for de ansvarshavende ved landets ca. 60 forsøksdyravdelinger.

Norecopa bruker firmaet NetLab og deres redigeringsprogram til nettsidene norecopa.no. Nettsidene oslovet.norecopa.no driftes av firmaet Bitfarm. Norecopa benytter firmaene Webhuset og Webconsult til domeneregistrering og drift av diskusjonsforumet.

Norecopas 3R-pris

Norecopas pris til fremme av de 3 R-ene (3R-Prisen)¹⁹ ble delt ut for femte gang på Adamstua i Oslo den 5. juni 2014. Prisen besto av kr 30 000,- og et diplom.

Årets pris gikk til Ioanna og Axel Sandvig ved NTNU for deres arbeid med å ta i bruk ikke-invasive metoder som reduserer antallet forsøksdyr i studier om hjernefunksjon. De bruker MR-undersøkelser istedenfor å avlive dyr, og forsker på kjemiske forbindelser som forlenger livet *in vitro* av stamceller fra hjernen. Slike celler kan brukes både til å stimulere regenerasjon av hjernevev og som transportmidler for

¹⁸ <http://search.norecopa.no>

¹⁹ <http://norecopa.no/norecopas-3r-pris>

medikamenter mot hjernesykdommer som f.eks. Parkinson. Dermed bidrar deres forskning også til å gjøre det mulig å dyrke "kunstige hjerner" (organoider) som kan brukes istedenfor dyreforsøk.

Prisen ble delt ut av stortingsrepresentant Morten Ørsal-Johansen, landbrukspolitiske talsmann for FrP og medlem av Næringskomitéen.

Foruten prisvinnerne var følgende nominert til prisen:

1. Shaw Bamber, International Research Institute of Stavanger (IRIS)

Bambers gruppe studerer effektene av forurensning, særlig fra olje- og gassindustrien. Den har tatt i bruk målinger av hjertefrekvensen hos krabber og lukkefrekvensen hos mollusker som indikatorer av forurensningen. Metodene innebærer ikke fysiske inngrep på dyrene og de kan returneres etterpå til sitt naturlige miljø.

2. Tom Hansen, Havforskningsinstituttet

Hansens gruppe har produsert linjer av atlantlaks som er genetisk identiske. Pr. i dag er det produsert ca. tusen individer, som kan brukes som utgangspunktet for klonede individer. Bruken av identiske dyr gjør det mulig å redusere antallet dyr i et forsøk betraktelig.

3. May-Britt og Edvard Moser, NTNU

Mosers gruppe, som vant Nobelprisen i 2014, studerer hjernefunksjon og særlig hvordan et dyr lager mentale kart for å navigere i sine omgivelser. Dette innebærer *in vivo* forsøk med rotter hvor det er innplantert elektroder i hjernen. Gruppen legger stor vekt på å gi dyrene store bur med skjulesteder, klatremuligheter og annen miljøberikelse, samt hyppig kontakt med mennesker.

4. Erlend Nagelhus, UiO

Gruppen til Nagelhus forsker på kalsium-metabolisme i cellene i hjernen som ikke er nerveceller (glia-celler), ved hjelp av fluorescerende markører. Istedenfor å lage transgene mus med slike markører, brukes det nå et ufarlig adenovirus til å introdusere markøren.

5. Avdeling for komparativ medisin, Oslo universitetssykehus- Radiumhospitalet

Ved byggingen av en ny dyreavdeling ble det lagt vekt på økt burstørrelse, godt og kontrollert miljø, bedre anestesiprosedyrer og muligheter for tett kontakt mellom forskerne og dyrene.

6. Espen Remme, Oslo universitetssykehus

Remmes gruppe studerer hjertets bevegelser ved hjelp av et miniatyrisert akselerometer som er festet til utsiden av hjertet. Gruppen har utviklet en robot og matematiske modeller for å teste og validere sensoren før den innplanteres på forsøksdyr.

7. Sissel Rønning, Nofima

Rønnings gruppe studerer kjøttkvalitet på muskelceller fra slaktedyr istedenfor å forske på levende dyr. Ved å tilføre cellene ulike mengder oksygen og næringsstoffer kan modellen også brukes til å simulere slakteprosessen og dermed utvikle bedre metoder for dette.

8. Anne Gro Veia Salvenes, UiB

Gruppen til Salvenes har påvist at miljøberikelse stimulerer hjernens utvikling og læring hos fisk, og mener at dette også øker dyrenes velferd. Det vil trolig også føre til økt overlevelse av fisk etter utsetting.

Norecopas fagseminar

Norecopa arrangerte sitt årlige fagseminar på Adamstua den 5. juni 2014. Seminaret besto av følgende foredrag:

- *Humans on a microchip: how far have we come?* Dr. Reyk Horland, Technische Universität, Berlin
- *Fish and fish robots: how can they help to understand each other?* Professor Maarja Kruusmaa, Tallinn University of Technology
- *Technology and 3Rs in wildlife research: how far have we come?* Dr. John Linnell, NINA

Omlag 50 personer var tilstede. Alle presentasjonene fra seminaret er lagt ut på Norecopas nettsider²⁰.

Politisk kontakt

Norecopas sekretær har drevet en del lobbyvirksomhet på Stortinget for å øke den politiske interessen for de 3R'ene og for å forsøke å få gehør for statlige, politisk uavhengig midler til forsknings- og utviklingsarbeid, slik Næringskomitéen anbefalte Regjeringen i 2003²¹.

På styremøtet den 23. januar ble det vedtatt å bruke noe av den ekstra bevilgningen til å øke sekretærens stillingsprosent fra 50% til 75%, mens resten ble brukt til å støtte prosjektene som er omtalt i denne årsberetningen.

Den 24. januar møtte Norecopas sekretær FrPs næringsfraksjon på Stortinget. Møtet ga Norecopa anledning til å utdype problemstillingene som blir nevnt under Næringskomitéens budsjettføringer men hvor tiden er mye mer begrenset. Fraksjonen viste stor forståelse for 3R-konseptet og for Norecopas arbeid.

Den 4. november hadde sekretæren et innlegg under Næringskomitéens åpne høring om statsbudsjettet for 2015. Den 5. desember ble komitéens innstilling godkjent av Stortinget. Innstillingen inneholdt et enstemmig vedtak om å tildele Norecopa de samme ressursene som i 2014, det vil si å øke regjeringens budsjettforslag med en halv million kroner.

Sekretæren hadde møter med representanter for Høyre, FrP og KrF den 29. oktober, og et møte med FrPs landbrukspolitiske talsmann på Stortinget den 24. november.

Samarbeid med Forskningsrådet og departementene

Den 30. januar besøkte styremedlem Siri Knudsen og sekretæren Programstyret for Havbruksprogrammet i Forskningsrådet. Møtet ble brukt til å presentere Norecopa og

²⁰ <http://norecopa.no/arsmoter>

²¹ <http://oslovet.norecopa.no/dokument.aspx?dokument=250>

behovet for flere ressurser til 3R-forskning.

Den 7. mai hadde sekretæren et møte med representanter fra Landbruks- og matdepartementet, Nærings- og Fiskeridepartementet og Forskningsrådet.

I mai 2014 utlyste Havbruksprogrammet 4 millioner kroner, fordelt på to år, til 3R-forskning. Dette er, såvidt Norecopa kjenner til, den første gangen forskningsmidler er blitt øremerket dette formålet. Siden Forskningsrådet mottok mange gode søknader, økte de rammen til 12 millioner kroner og støttet tre prosjekter²². Norecopa er samarbeidspartner i ett av prosjektene: *“Using optimised environmental enrichment to improve the rearing conditions and welfare of Atlantic salmon in relation to the 3Rs”*. Norecopa bisto også en annen forskningsgruppe med sin søknad, men denne nådde ikke opp.

Deltagelse på faglige møter

1. Sekretæren deltok på et møte på Adamstua den 20. januar arrangert av Forsøksdyrutvalget (FDU), om merking av hjortedyr og rovdyr. Styremedlemmene Siri Knudsen og Anne Ramstad var også tilstede, primært i egenskap av sine roller som medlemmer av FDU. Bakgrunnen for møtet var en rapport fra VKM, skrevet på oppdrag fra Mattilsynet om vurdering av risikoen for svekket dyrevelferd ved merking av viltlevende dyr²³.
2. Sekretæren ble invitert til å holde to innlegg under det årlige Scand-LAS symposiet som ble arrangert i Stockholm i tiden 24.-27. april. Foredragene hadde titlene «*Fasting in rodents and animal welfare* og *Norecopa: using a national platform to promote the 3Rs*». Norecopa hadde også en posterpresentasjon og det ble lagt ut flyveblad i utstillingsområdet.
3. Varastyremedlem Aurora Brønstad har i 2014 vært co-chair av en arbeidsgruppe oppnevnt i samarbeid mellom AALAS og FELASA som har skrevet en rapport om

²² http://www.forskningsradet.no/no/Artikkel/HAVBRUK_Sknadsresultat_frist_392014/1254002678364

²³ http://www.vkm.no/eway/default.aspx?pid=277&trg=Content_6498&Main_6177=6498:0:31,2370&Content_6498=6187:2025521::0:6569:1:::0:0

«Harm-Benefit Assessment of Animal Studies²⁴». Den 29. april ble det arrangert et møte i Bergen om emnet. Norecopas sekretær holdt et innlegg med tittel «*The Role of a National 3R-Platform in Harm-Benefit Assessment*».

4. Sekretæren og Karina Smith deltok på *9th World Congress on Alternatives and Animal Use in the Life Sciences*²⁵ i Praha i tiden 24.-28. august. Tilsammen ble Norecopa representert med 4 posterpresentasjoner og 2 foredrag, se nedenfor. Norecopas sekretær satt i planleggingskomitéen for et av kongressens temaer.
5. Sekretæren deltok på *ecopas* årsmøte under verdenskongressen i Praha den 26. august, og presenterte Norecopas aktivitet. Sekretæren hadde brukt mye tid i forkant til å utarbeide og sirkulere utkast til nye vedtekter for *ecopa*. Disse ble diskutert på årsmøtet og ble vedtatt med mindre endringer. Sekretæren har fungert uoffisielt som styremedlem i *ecopa* siden årsmøtet i 2013, men det formelle valget skjer først på årsmøtet i 2015.
6. Norecopas sekretær ble invitert av EU-kommisjonen til å holde tre foredrag på et seminar i Zagreb 18.-19. november. Formålet med seminaret var å informere om best praksis i forhold til EUs forsøksdyrdirrektiv. Kroatia ble medlem av EU i juli 2013. Det var 87 deltagere fra hele landet, som representerte såvel forvaltningen, industrien og akademia som dyrevernbewegelsen. Det ble delt ut flyveblad om Norecopas 3R-ressurser. Alle presentasjonene fra seminaret ligger ute på nettet²⁶.
7. Sekretæren holdt et innlegg på et møte i Mattilsynets Nasjonalt Forum for Dyrehelse og Dyrevelferd den 3. desember. Møtet var en videokonferanse mellom distriktskontorene og hovedkontoret. Hensikten med innlegget var å beskrive Norecopas aktivitet og diskutere mulighetene for samarbeid. Det var ca. 40 deltagere.
8. Sekretæren har holdt foredrag om alternativer til dyreforsøk og Norecopa på kurs i forsøksdyrlære for forskere ved universitetene i Bergen (11. mars og 16. juni) og Tromsø (24. mars).

²⁴ <http://www.felasa.eu/working-groups/working-groups-present/aalas-felasa-working-group-on-harm-benefit-analysis-of-animal-studies>

²⁵ <http://www.wc9prague.org>

²⁶ http://ec.europa.eu/enlargement/taieux/dyn/taieux-events/library/detail_en.jsp?EventID=56721

9. Styremedlem Siri Knudsen og varastyremedlem Aurora Brønstad er blitt medlemmer av en plattform opprettet av EU-kommisjonen som diskuterer hvordan opplæringskravene i EUs forsøksdyrdirektiv skal praktiseres.

Samarbeid med AWIC

I samarbeid med informasjonsspesialist Tim Allen ved US Department of Agriculture's Animal Welfare Information Centre (AWIC)²⁷ bygde Norecopas sekretær i 2014 en ny database. Databasen, 3R Guide,²⁸ bygger på et tidligere samarbeid med Allen som resulterte i artikkelen *'The use of databases, information centres and guidelines when planning research that may involve animals'* som ble publisert i 2005²⁹. Informasjonen i denne artikkelen er blitt oppdatert og utvidet til å omfatte flest mulig globale ressurser av relevans til de 3 R-ene, før det ble lagt inn i databasen.

Allen har i 2014 levert ut flyveblad om databasen på den årlige kongressen for den amerikanske veterinærforeningen³⁰ (8 500 deltagere) og den årlige kongressen arrangert av Society for Neuroscience³¹ (31 000 deltagere). En lenke til 3R Guide ligger dessuten på hjemmesiden til AWIC³².

Tilskudd til prosjekt om miljøberikelse

Med bakgrunn i et tilskudd på inntil kr. 100 000 fra Norecopa skrev Nofima en fylldig søknad på et prosjekt om miljøberikelse med navnet ENRICH Fish, som ble sendt til Forskningsrådet i 2014. Prosjektet var et av de tre som fikk tilsagn fra Forskningsrådets tildeling av 3R-midler, se ovenfor.

²⁷ <http://awic.nal.usda.gov>

²⁸ <http://www.3RGuide.info>

²⁹ <http://oslovet.norecopa.no/SmithAllen.pdf>, publisert med tillatelse fra UFAW

³⁰ <http://www.avmaconvention.org/avma14>

³¹ <http://www.sfn.org/annual-meeting/neuroscience-2014>

³² <http://www.awic.nal.usda.gov>

Tilskudd til prosjekt om alternative vaksineforsøk

I 2014 fortsatte Norecopa å støtte et prosjekt om utvikling av alternativer til "batch potency" tester for fiskevaksiner med ytterligere 100 000 kr. Forsøket er forøvrig en videreføring av et konsept som har vært brukt tidligere i forbindelse med utvikling av furunkulosevaskine³³. Forskeren som er førsteforfatter av dette arbeidet, Anne Berit Romstad, vant Norecopas 3R-pris i 2012.

Samarbeid om britisk husdyrforskning

Den 18. september ble det andre i en serie møter om husdyrforskning arrangert av AHVLA (Animal Health Veterinary Laboratories Agency) og RSPCA (Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals), Storbritannia. Møtet hadde tittelen "Welfare of agricultural animals in research: cattle, pigs, sheep and poultry". Møtene er et direkte resultat av Norecopas internasjonale konsensumøte i september 2012 om *Harmonisation of the Care and Use of Agricultural Animals in Research*³⁴. Norecopas sekretær deltok på møtet og holdet det avsluttende innlegget. En rapport fra møtet er publisert i et britisk tidsskrift og gjengitt på Norecopas nettsider med deres tillatelse.³⁵

Samarbeid med det danske 3R-senteret

Norecopas sekretær har hatt tett kontakt med det danske 3R-senteret³⁶ siden 2013 da han ble valgt inn i styret. Styret fungerer også som styret for det danske Utvalg for Forsøgsdyr og Alternativer som det var pålagt å etablere i henhold til EUs forsøksdyrdirrektiv. Han deltar i regi av egenperson, ikke som representant for Norecopa, men det oppleves at erfaringene fra dette arbeidet også kommer Norecopa til

³³ <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1045105613001413>

³⁴ <http://norecopa.no/agricultural-animals>

³⁵ <http://www.norecopa.no/files/RSPCA-AHVLA2014.pdf>

³⁶ <http://www.3rcenter.dk>

gode. En representant for det danske senterets sekretariat deltok på Norecopas fagseminar i Oslo den 5. juni.

Informasjon om EUs forsøksdyrdirektiv

Informasjon fra Landbruks- og matdepartementet tyder på at EUs forsøksdyrdirektiv 2010/63 trolig vil bli gjennomført i Norge i løpet av 2015, i form av en ny forskrift og forvaltningsinstruks. Norecopa har opprettet en nettside med detaljert informasjon om denne saken³⁷, som et hjelpemiddel for forskere og dyreavdelingene. Nettsiden oppdateres kontinuerlig.

EU-kommisjon har oppdatert sine egne nettsider om direktivet. Blant disse er det en side med lenker til databaser innenfor de 3 R-ene. Tre av de 11 databasene på denne siden driftes av Norecopa.

Norecopa vant Stiansenprisen for 2014

I 2013 begynte Stiansen Stiftelsen³⁸ å dele ut en årlig pris 'til enkeltpersoner og/eller organisasjoner som har gjort en ekstraordinær innsats for dyrenes beste det siste året'. Vinneren kåres av Stiftelsens styre etter innstilling fra Stiftelsesrådet, som består av personer med spesiell kompetanse og engasjement innenfor dyrevelferd.

Norecopa ble tildelt Stiansenprisen for 2014³⁹. Prisen består av en skulptur og kr 50 000. Tildelingen skjedde på Grand Hotel i Oslo den 13. oktober. Norecopa har brukt prispengene til å utvikle den nye søkemotoren beskrevet ovenfor.

³⁷ <http://norecopa.no/eu-direktivet-2010/63/eu>

³⁸ <http://www.stiansensstiftelsen.no>

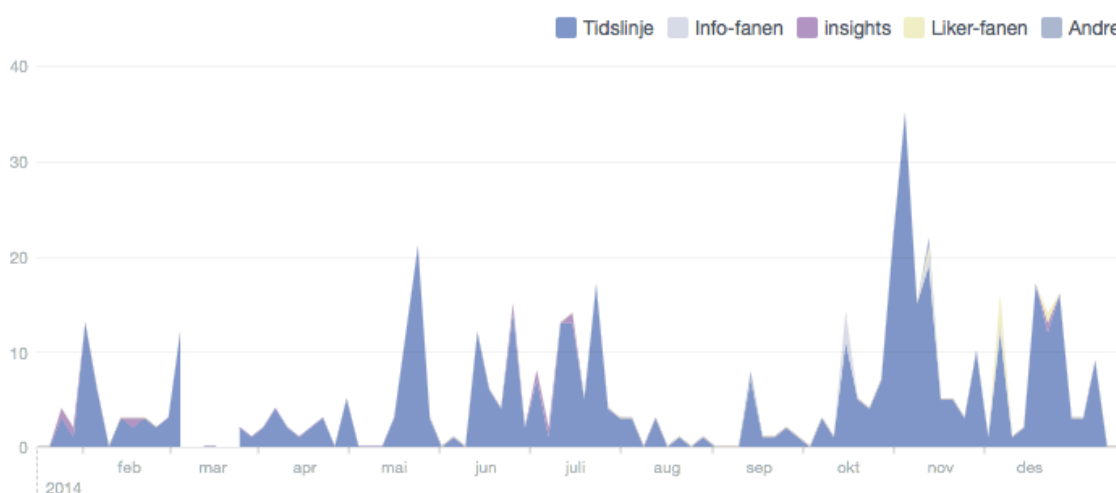
³⁹ <http://www.stiansensstiftelsen.no/2014/10/14/stiansenprisen-2014-til-norecopa>

Norecopas nyhetsbrev

Siden 2008 har sekretæren sendt ut elektroniske nyhetsbrev til samtlige medlemmer i Norecopa og andre interessenter. Det er sendt ut 8 slike brev i 2014⁴⁰. Antallet abonnenter i 2014 har som i 2013 ligget på i underkant av 1300 personer. På slutten av 2013 ble det inngått en lisensavtale med en leverandør av nyhetsbrevtjenester (Apsis AB), og f.o.m. nyhetsbrev nr. 1-2014 ble det nye formatet benyttet. Dette har gitt flere funksjoner og bedre funksjonalitet, men det er fortsatt svært tidkrevende å produsere brevene. Sekretæren mottar imidlertid mange positive tilbakemeldinger om nyhetsbrevene og betrakter dem som en viktig del av Norecopas opplysningsarbeid. Samtlige nyhetsbrev er arkivert på Norecopas nettsider, slik at innholdet er søkbart, noe som øker deres verdi.

Norecopa på Facebook

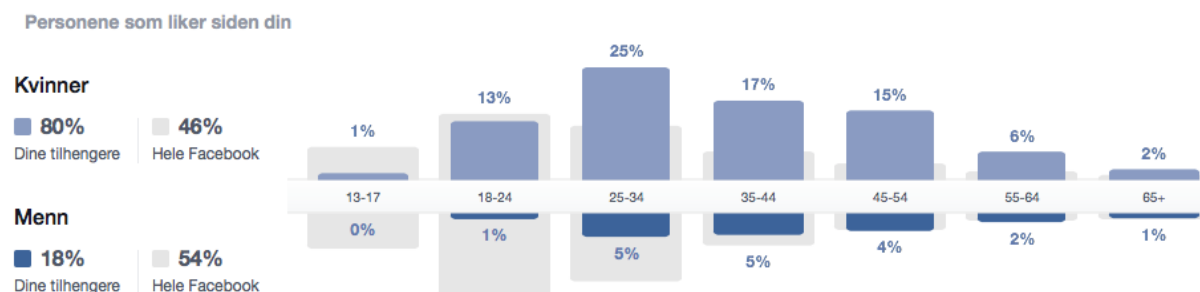
Norecopa har hatt en Facebook-profil⁴¹ siden mai 2013. Ved utgangen av 2014 var det 467 som "liker" profilen. Statistikken viser som ventet store svingninger i antallet personer som liker et innlegg:

⁴⁰ <http://norecopa.no/nyhetsbrev>

⁴¹ <https://www.facebook.com/Norecopa>

Andelen kvinner som følger Norecopas Facebook-profil er langt høyere enn gjennomsnittet for hele Facebook:

Dette står i kontrast til situasjonen på Norecopas nettsider (norecopa.no) hvor det er en liten overvekt av menn (54%) ifølge statistikken fra Google Analytics.

Publikasjoner

Norecopas ansatte har publisert følgende artikler i 2014:

1. Sagita Dewi, Tore Aune, John A.A. Bunæs, Adrian J. Smith & Stig Larsen (2014): The development of Response Surface Pathway Design to reduce animal numbers in toxicity studies. *BMC Pharmacology and Toxicology*, 15:18⁴².
2. Kristine Hansen, Karina Smith & Adrian Smith (2014): Alternativer og supplementer til bruken av dyr i undervisningen ved Norges veterinærhøgskole. *Norsk veterinærtidsskrift*, 126:13-16⁴³.
3. Penny Hawkins, Eddie Clutton, Ngaire Dennison, Mirjam Guesgen, Matt Leach, Finula Sharpe, Hugh Simmons, Adrian Smith, John Webster & Ute Weyer (2014): Report of an RSPCA/AHVLA meeting on the welfare of agricultural animals in research: cattle, goats, pigs and sheep. *Animal Technology and Welfare*, 13: 43-56⁴⁴.

Sekretæren har også levert stoff om Norecopas aktiviteter til *ecopas* spalte i tidsskriftet *Alternatives zu Tierexperimenten* (ALTEX, bind 31, numre 3 og 4), og til nyhetsbrevet fra

⁴² <http://www.biomedcentral.com/2050-6511/15/18>

⁴³ <http://norecopa.no/files/Hansen-et-al.pdf>

⁴⁴ <http://www.norecopa.no/files/RSPCA-AHVLA2014.pdf>

Scand-LAS.

Sammendragene til de 4 posterpresentasjoner og to foredrag knyttet til Norecopas ansatte på verdenskongressen i Praha er publisert i et eget nummer av tidsskriftet ALTEX⁴⁵:

1. Adrian Smith: Norecopa, using a consensus-platform to promote the 3Rs
(posterpresentasjon + foredrag)
2. Adrian Smith, Tim Allen & Øyvind Wærenskjold: 3R Guide, a new database of 3R resources (posterpresentasjon)
3. Adrian Smith, Penny Hawkins, Tore S. Kristiansen & Cecilie M. Mejdell: Update on best practice approaches to the welfare and husbandry of fish, cephalopods and decapods (posterpresentasjon)
4. Karina Smith: Information on animal alternatives in a changing world
(posterpresentasjon)
5. Kristine E. Aasland Hansen, Karina Smith & Adrian Smith: Evaluation of the multimediaroom/training clinic at the Norwegian University of Life Sciences
(foredrag)

Sekretæren har dessuten gitt faglige innspill til forfatterne av artikkelen «*Surgical insertion of transmitters and telemetry methods in fisheries research*», som ble publisert i American Journal of Veterinary Research⁴⁶.

Kronikker og leserbrev

Norecopa har skrevet én kronikk i 2014:

- En norsk forsøksdyrvisjon (Nationen, 10. desember 2014)⁴⁷

Sekretæren er sitert i en reportasje i Forskerforum om Nobelprisvinnerne Edvard og

⁴⁵ <http://www.altex.ch/ALTEX-Proceedings/Current-Proceedings.97.html>

⁴⁶ <http://avmajournals.avma.org/doi/abs/10.2460/ajvr.75.4.402>

⁴⁷ <http://norecopa.no/files/Kronikk-Nationen-101214.pdf>

May-Britt Moser⁴⁸.

Resultatindikatorer for 2014

Ifølge aktivitetsplan for 2014 har Norecopa følgende resultatindikatorer:

1. Antallet medlemmer (inkl. assosierte)
2. Antallet henvendelser til sekretariatet
3. Antallet besøkende på nettsidene
4. Antallet abonnenter på nyhetsbrevet
5. Antallet deltagere på årsmøter og andre arrangementer i Norecopas regi
6. Antallet kronikker
7. Antallet vitenskapelige artikler
8. Antallet uttalelser og andre høringsdokumenter
9. Regnskapet

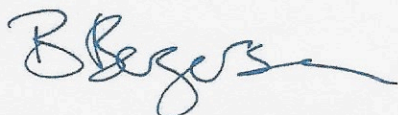
Alle disse aktivitetene er beskrevet i mer detalj i egne avsnitt ovenfor. Resultatene kan oppsummeres slik:

	2014	2013
1. Antallet medlemmer		
institusjoner:	47	44
privatpersoner:	27	23
2. Antallet henvendelser:	ca. 3 500	ca. 3 000
3. Antallet besøkende på nettsidene:		
norecopa.no:	3 427	3 118
oslovet.norecopa.no:	>350 000	122 000
4. Abonnenter på nyhetsbrevet:	ca. 1 260	ca. 1 250
5. Deltagere på		
fagseminaret:	ca. 50	ca. 80
årsmøtet (stemmeberettiget):	3	4
6. Antallet kronikker:	1	5

⁴⁸ <http://www.forskerforum.no/wip4/eit-lab-rottelliv/d.epl?id=2191876>

7. Antallet vitenskapelige artikler:	3	0
8. Antallet uttalelser og høringsdokumenter:	0	0
9. Regnskapet:	+ 131 010	+ 22 357

Oslo, 27. mars 2015

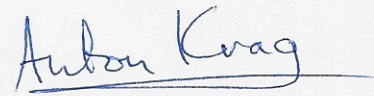
Bente Bergersen
(styreleder)

Siri Knudsen
(styremedlem)

Anne Ramstad
(styremedlem)

Anton Krag
(styremedlem)

Adrian Smith
(sekretær)